

2012

Paardkrachtig jaarverslag

Paardkrachtig

Postbus 1449

8001 BK Zwolle

1-1-2012

Inhoud

Resultaten trainingen.....	2
Effectonderzoek	2
Onderzoek Tanja Ecken.....	3
Programma	3
Pilot individuele trajecten	4
De Paarden.....	5
Samenwerking	5
Uitbreiding: Nieuwe locatie Zwolle	5
Uitbreiding: Nieuwe trainers	6
Uitbreiding: Nieuwe locaties door Nederland	6
Opleidingstraject vaste Paardkrachtig trainers.....	6
Vrijwilligers algemeen.....	7
Financiën.....	7
Ontwikkelingen structurele financiering	8
Vooruitblik 2013.....	8

Resultaten trainingen

In 2012 hebben wij 6 groepstrainingen gegeven aan in totaal 45 jongeren. Net als in 2011 regende het tien op de evaluatieformulieren. Gemiddeld geven de jongeren een dikke 9 als algemeen rapportcijfer, de helft geeft hiervoor een 10. Evenals in 2011 was ook de drop-out in 2012 erg laag: slechts 2 van de 45 jongeren die aan de training zijn begonnen hebben deze niet afgemaakt. Dit illustreert dat jongeren niet alleen veel baat hebben bij de training, maar ook veel plezier hebben in het volgen ervan.

In de laatste 2 trainingen van 2012 hebben we voor het eerst ouderbijeenkomsten toegevoegd aan het programma. Ouders hebben aangegeven deze toevoeging erg waardevol te vinden. Tijdens de bijeenkomst waren zij zeer gemotiveerd om zoveel mogelijk over de thema's van de training mee te krijgen, zodat zij daar hun kinderen verder in kunnen ondersteunen.

Zo hebben we met de ouderbijeenkomsten een start gemaakt om ook het systeem van de jongeren te betrekken bij het leerproces. Uit de vele e-mails van jongeren, bedankkaartjes en berichten op onze sociale media merken we dat jongeren ook na langere tijd positiever in het leven staan. Ze schrijven bijvoorbeeld: "Ik pak gewoon het positieve woordenboekje er even bij en dan realiseer ik me weer wat er allemaal voor leuke dingen zijn" en "Ik heb geleerd dat ik zelf kan kiezen hoe ik me voel".

Bij terugkombijeenkomsten of wanneer jongeren komen helpen als vrijwilliger kunnen wij heel duidelijk aan ze zien dat ze meer stralen. Ze zijn open en kunnen goed verwoorden wat hen bezig houdt. Ze blijven door de positieve ervaring vaak met ons in contact en vermelden regelmatig hoe het met ze gaat. Dit vinden wij ook een heel belangrijk resultaat van onze laagdrempelige insteek. Het zorgt er voor dat jongeren zich verbonden voelen met ons en ze ook ervaren dat de deur open staat als het even niet zo goed gaat. Soms vragen ze dan om hulp. Dit heeft ervoor gezorgd dat wij medio 2012 een pilot hebben gedraaid met een aantal individuele trajecten vanuit Paardkrachtig. Hierover meer onder het kopje Pilot individuele begeleiding.

Effectonderzoek

Paardkrachtig heeft vanaf de start van de eerste training kwantitatieve effectmetingen verricht met een voor- na- en follow-up meting. We meten daarbij zowel algemeen geluksgevoel als depressieve- en angstklachten. In totaal hebben in 2011 en 2012 64 jongeren onze training volledig afgerond, waarvan 11 jongens en 53 meisjes. De resultaten in dit onderzoeksverslag zijn gebaseerd op deze 64 jongeren. De jongste deelnemer is 11 en de oudste 18 jaar, de gemiddelde leeftijd is 13,5 jaar.

Van de 70 jongeren die oorspronkelijk begonnen zijn aan de training zijn 6 jongeren voortijdig afgevallen, wat een zeer lage drop-out is vergeleken met traditionele depressie preventiecurcussen. De deelnemers aan de training hebben op 3 tijdstippen een vragenlijst ingevuld welke bestaat uit de volgende meetinstrumenten:

- De 'Geluksvraag' van Ruut Veenhoven (deze meet algemeen geluksgevoel)
- De 'Center for Epidemiological Studies Depression Scale' (CES-D, deze meet depressieve klachten)
- De 'Hospital Anxiety and Depression Scale' (HADS, deze meet depressieve- en angstklachten)

De vragenlijst van de voormeting vullen jongeren in als ze zich hebben opgegeven voor de training en deze dient tevens als eerste screening of ze in de doelgroep vallen. De nameting vullen ze in tijdens de laatste bijeenkomst en de follow-up meting tijdens de terugkombijeenkomst, 3 maanden na afloop.

Uit de effectmetingen blijkt dat jongeren zich na de training beduidend gelukkiger voelen dan ervoor. Gemiddeld geven zij voor de training een 6,2 voor hoe gelukkig zij zich over het algemeen de laatste tijd voelen, na de training is dat een 7,7. Tijdens de terugkombijeenkomst blijkt dit cijfer gemiddeld genomen nog verder te zijn opgeklimmen naar een 7,8, wat aantoont dat dit effect minimaal 3 maanden beklijft en zelfs nog licht versterkt.

Depressieve klachten gemeten met de CES-D blijken gemiddeld genomen tijdens de training af te nemen van een klinische score van 21,5 naar een score in de gezonde range van 14,5. Bij de follow-up meting blijkt dit verder te zijn afgenomen naar een score van 13. Ook gemeten met de HADS blijken depressieve klachten af te nemen tijdens de training, en nog iets verder in de 3 maanden erna. Ditzelfde geldt voor angstklachten gemeten met de HADS.

Alle bovenstaande effecten zijn zeer significant, allen met p-waardes van .000. Naar aanleiding van deze prachtige resultaten gaat Paardkrachtig in 2013 het effectonderzoek uitbreiden naar een gerandomiseerd en gecontroleerd onderzoek.

Onderzoek Tanja Ecken

Tanja Ecken, een Duitse studente die momenteel in Londen studeert, heeft in de zomer van 2012 voor haar Advanced Dissertation in Psychology onderzoek gedaan naar de effecten van ons programma. Hiervoor heeft zij onder andere 6 deelnemers van een training geïnterviewd. Hier zijn erg mooie resultaten uit gekomen. Het kwantitatieve deel van haar onderzoek bevestigde de resultaten van ons eigen effectonderzoek. Uit het kwalitatieve deel bleek dat bij de deelnemers de volgende veranderingen konden worden vastgesteld:

- Grotere interne locus of control. Dit houdt in dat de deelnemers meer geloof hadden gekregen in dat zij zelf invloed hebben op hun eigen welbevinden
- Intentie om datgene dat ze geleerd hebben toe te passen
- Psychologische veranderingen:
 - Meer zelfvertrouwen
 - Zich rustiger voelen
 - Meer het gevoel hebben zichzelf te zijn
 - Beter weten hoe gelukkig te zijn en meer kunnen genieten
- Gezondheidsveranderingen:
 - Betere eetgewoontes
- Sociale veranderingen
 - Minder ruzies met klasgenoten
 - Meer onderdeel zijn van een groep
 - Meer sociale vaardigheden
 - Goede vrienden gevonden bij Paardkrachtig

Programma

Het trainingsprogramma begint steeds steviger en krachtiger te worden. Door de verschillende trainingen die we nu samen en met vrijwilligers gegeven hebben, krijgen we steeds meer zicht op wat werkt en wat niet werkt. Inmiddels vloeit het programma meer in elkaar over en zijn we het eens over de thema's die er bij jongeren met depressieve klachten toe doen. Je merkt dat iedere jongere op zijn of haar eigen manier iets meepakt van het programma van de training. De ene duikt meer in het theorie gedeelte en de andere kan meer met het oefenen en voelen bij de paarden. Veel jongeren maken ook juist door de combinatie van theorie en praktijk een klik. Ze kunnen door herkenning in de oefeningen met de paarden zaken die in hun leven gebeuren beter een plek geven. Ze leren situaties in hun leven ook meer te beïnvloeden. In de volgorde van de

thema's hebben wij in 2012 nog wat geschoven. De balans tussen thema's die positief zijn en de wat heftigere thema's blijkt erg belangrijk te zijn. Verder hebben we het thema 'Denk je sterk' toegevoegd. Deze is echt bedoeld om jongeren die veel negatieve gedachten (een sterke innerlijke commentator) hebben te ondersteunen bij het benoemen en ombuigen van deze gedachten naar positieve en meer realistische gedachten. We merken dat dit thema een goede aanvulling is op het programma. Het complete pakket van de thema's met daarop aansluitende paarden oefeningen en een thuisopdracht blijkt een zeer effectief totaal pakket te vormen. De verdeling van de thema's ziet er nu als volgt uit:

1. Kennismaken met je kwaliteiten
2. Kleine stapjes zetten (doelen bepalen - kaizen)
3. Positieve emoties
4. Actief reageren (assertiviteit)
5. Denk je sterk
6. Genieten (met een stukje mindfulness)
7. Verbondenheid
8. Dankbaarheid en positief afscheid

Pilot individuele trajecten

Jongeren vertellen het vaak wanneer het goed met ze gaat, maar gelukkig komen ze ook weer terug als het even minder gaat. We zijn dan ook half 2012 begonnen met het opstarten van individuele trajecten voor de jongeren die na de training verder willen werken aan hun individuele doelen. Op projectbasis zijn we op Paardkrachtige wijze individuele begeleiding vorm aan het geven. Dit is gedeeltelijk gefinancierd vanuit het PGB en een aantal trajecten hebben we gratis gedaan om ervaring op te doen. De resultaten hiervan zijn heel positief. Voor veel jongeren is de training net dat zetje dat ze nodig hebben om het zelf weer verder op te pakken. Voor sommige jongeren is het noodzakelijk om wat dieper op bepaalde thema's in te gaan, dit kan in een individueel traject. Twee voorbeelden van trajecten die in 2012 gestart zijn:

"Een 14 jarige jongen werd door grote onrust thuis en een hoop problemen bijna uit huis geplaatst. Deze jongen is vanuit de training doorgestroomd naar een individueel traject. We hebben met hem gewerkt aan het uiten van emoties en dan vooral woede. Hij woont nu gewoon nog thuis en kan veel beter met zijn woede omgaan. Hij geeft zelf aan dat hij het bij Paardkrachtig zo fijn vond dat hij het zelf mocht en kon oplossen."

"Een 16 jarig meisje dat vanuit het cursustraject was doorgestroomd was zwaar depressief en zag het leven niet meer zitten. Ze werd ernstig gepest, had het gevoel waardeloos te zijn en nooit vrienden te zullen krijgen. Wij hebben met haar gewerkt aan zelfvertrouwen en een positief zelfbeeld."

De paarden hebben er ten eerste voor gezorgd dat ze bij ons kwam, omdat ze voor traditionele hulpverlening absoluut niet openstond en ze wel erg dol op paarden is. Ook hebben de paarden haar enorm geholpen te ontdekken wat werkt voor haar. Ze kon bij de paarden ervaren dat de oefeningen en de samenwerking beter lukken als ze duidelijk en zelfverzekerd is. Doordat ze daar succeservaringen in kon opdoen lukt het haar nu steeds beter om dit in haar dagelijks leven te integreren en ook mensen duidelijk en zelfverzekerd te benaderen."

Ze maakt dit jaar haar school af, heeft een vervolgopleiding gekozen en heeft haar leven weer op de rit. Ze geeft zelf aan dat ze meer durft te zeggen in groepen, beter haar grenzen aan kan geven en haar positieve eigenschappen nu veel meer op de voorgrond zijn komen te staan waardoor ze in staat was uit de dip te komen."

De aanmeldingen voor individuele trajecten komen steeds vaker binnen. We kunnen op dit moment helaas niet iedereen toelaten. Deels vanwege tijdgebrek en deels vanwege gebrek aan financiering. Zodra we begin 2013 nieuwe trainers aannemen kunnen we meerdere individuele trajecten gaan opstarten, omdat een aantal van deze trainers eerst op vrijwillige basis gaat werken. Ook zoeken we een structurele manier om dit te financieren, onder andere vanuit het zorgverzekeringspakket en op termijn vanuit de gemeentes.

De Paarden

De paarden spelen natuurlijk een grote rol in onze trainingen. Onze zoektocht naar hoe we deze mooie dieren maximaal kunnen inzetten heeft in 2012 een grote ontwikkeling doorgemaakt. In de eerste trainingen was dat ontzettend zoeken. De paarden zijn bij ons natuurlijk altijd vrij om te gaan waar ze willen. Hierdoor is het bezig zijn met de veiligheid soms een aandachtspunt. Wanneer je met een kudde paarden werkt die niet stabiel is ben je daar bewust en onbewust erg druk mee. Het zorgvuldig samenstellen van een natuurlijke stabiele kudde maakt dat je meer met het proces van de jongeren bezig kan zijn. Dit wil overigens niet zeggen dat er geen onstabiele/jonge paarden in de kudde mogen zijn. Dat kan namelijk juist goed en uitdagend zijn voor jongeren. Ze moeten dan meer moeite doen om daar een oefening mee voor elkaar te krijgen. Wanneer er een paar stabiele paarden in de kudde zitten zullen zij problemen die zich voor doen oplossen of sussen. Dit zijn weer hele mooie voorbeelden voor jongeren om van te leren.

We zijn er achter gekomen dat vrijwel elk paard te gebruiken is maar we zijn wel verfijnder gaan zoeken naar welke paarden het beste samen gaan. Het is belangrijk dat er allerlei soorten paarden (karakters) zijn die zo goed mogelijk verschillende soorten menselijk gedrag kunnen vertegenwoordigen. Dit bepaalt grotendeel het succesvol doorlopen van oefeningen gericht op herkenning in de paarden, of rollenspellen met de paarden. Wanneer er meer divers gedrag is bij de paarden zijn er ook meer mogelijkheden om een inzicht teweeg te brengen. Dit is een erg leuk en interessant proces en we ontwikkelen ons steeds verder in het ondersteunen van het leerproces van de jongeren met behulp van dit paardengedrag.

Samenwerking

We merken dat onze inspanningen op gebied van promotie steeds meer hun vruchten beginnen af te werpen. De vragen komen meer en meer op ons af vanuit verschillende hoeken en ons bereik wordt steeds groter. Deze vragen variëren van informatie aanvragen over de training en aanmeldingen van jongeren tot de vraag om samenwerking of om stage te lopen of vrijwilligerswerk te doen. Daarnaast worden we vaak via sociale media benaderd door mensen die geïnteresseerd zijn en graag willen samenwerken. Onze naamsbekendheid groeit en de jongeren die de training gevolgd hebben doen erg goed werk als ambassadeurs van Paardkrachtig, bij bijvoorbeeld zorginstellingen, sportverenigingen en maatschappelijk werk. Hier zijn we erg trots op.

Uitbreiding: Nieuwe locatie Zwolle

Deze zomer zijn we druk bezig geweest met het zoeken naar een nieuwe locatie voor Zwolle. We hebben vooral gezocht aan de zuidelijke kant van Zwolle, om aan de vele verzoeken die vanuit deze hoek komen te kunnen voldoen. In september liepen we tegen een prachtige locatie aan op de Hasselterdijk 55, vlak buiten de nieuwbouwwijk Stadshagen. Deze boerderij is van Wim en Teodora van der Vegte en heeft een mooie accommodatie voor paarden, een binnenruimte die eenvoudig verbouwd kan worden tot theorieruimte en voldoende weiland. De locatie biedt zo alle ruimte voor de activiteiten van Paardkrachtig. Wij gaan op deze locatie nauw samenwerken met

Stichting Buitenzorg, de zorgboerderij die Wim en Teodora aan het opzetten zijn. De boerderij ligt prachtig midden in de natuur, en toch op fietsafstand van Zwolle. Met name uit de wijk Stadshagen verwachten we veel belangstelling voor ons aanbod, dit is een Vinex wijk waar veel gezinnen met jonge kinderen wonen. Eind 2012 zijn we al begonnen met het opknappen van de accommodatie om deze optimaal geschikt te maken voor de trainingen en individuele trajecten.

Uitbreiding: Nieuwe trainers

We hebben eind 2012 een vacature uitgezet voor nieuwe Paardkrachtig trainers. Wij vinden het belangrijk om kennis en ervaring te delen. Daarnaast is het goed dat een stichting niet steunt op 2 of 3 mensen maar door veel vrijwilligers en betrokkenen gedragen wordt. Wij hebben een stuk kennis en ervaring in een relatief nieuw vakgebied te bieden en we hopen dat onze toekomstige trainers tijd en betrokkenheid voor de ontwikkeling van onze stichting kunnen bieden. Deze nieuwe trainers zullen eerst op vrijwillige basis trainingen gaan geven. Tijdens speciale trainersdagen kunnen ze meedenken in het verder ontwikkelen van ons programma en onze werkwijze en bieden wij ze ook een stuk zelfontwikkeling. Op de vacature hebben 12 mensen gereageerd. Begin 2013 gaan we een aantal van deze mensen uitnodigen voor een gesprek. We zijn van plan om met alle mensen die geschikt zijn één keer de training samen te gaan geven, om zo te ervaren hoe ze in het werk zijn. Daarna maken we een selectie van mensen die vaste Paardkrachtig trainer kunnen worden.

Uitbreiding: Nieuwe locaties door Nederland

In de toekomst willen we de nieuwe trainers de mogelijkheid bieden om een eigen locatie voor Paardkrachtig op te zetten op andere plekken in Nederland. Dit zullen de trainers zijn die bij ons een opleidingstraject hebben gevolgd en na een selectie geschikt zijn gebleken om zelfstandig onze trainingen te geven. In eerste instantie zal dit onder supervisie van ons plaatsvinden. In een later stadium kunnen deze locaties hopelijk zelfstandig gaan draaien. Er worden in de loop van 2013 afspraken gemaakt en er zullen duidelijke voorwaarden worden vastgesteld van waaruit trainers Paardkrachtig trainingen mogen gaan geven. We vinden het belangrijk om dit zorgvuldig aan te pakken om de kwaliteit te blijven waarborgen. Op deze manier wordt ons bereik steeds groter en wordt onze mooie training beschikbaar voor meer kinderen en jongeren in Nederland, en wie weet ooit ook daarbuiten.

Opleidingstraject vaste Paardkrachtig trainers

We starten in 2013 met een opleidingstraject voor de toekomstige vaste trainers van Paardkrachtig. We maken een selectie van trainers die eerst de training mee gaan geven naast Anne of Annabel. Deze trainers kunnen zelf ervaren door te doen, wat naadloos aansluit bij onze werkwijze en methodiek die ook is gebaseerd op ervaringsleren. De toekomstige trainers kunnen zo ontdekken of dit vak iets voor ze is. Het traject dat trainers gaan doorlopen is nog in ontwikkeling. We zullen in ieder geval samen workshops geven en inhoud verder ontwikkelen. Er worden gezamenlijke bijeenkomsten georganiseerd waarbij we kunnen oefenen met elkaar en het programma nog verder kunnen verbeteren. Hier is ook ruimte voor de persoonlijke ontwikkeling van elke trainer. Er wordt van de trainers die geselecteerd worden als vaste trainer verwacht dat ze de EAGALA training gaan volgen. Ze kunnen bij de EAGALA training part 1 en 2 zelf ervaren en voelen waar de basis ligt van onze methodiek.

Een belangrijk leerpunt voor onszelf was om zonder zelf een te grote rol te spelen binnen het proces het maximale uit jongeren te laten komen. Dit is voor trainers en hulpverleners vaak een heel mooi maar ook moeilijk en intensief proces. We willen het graag oplossen en uitleggen, maar deze jongeren hebben behoefte om het zelf te ontdekken en zelf nieuwe dingen uit te proberen. Dat helpt ze op langere termijn ook het meest verder in de problemen waar ze mee worstelen. Zodra je het resultaat van deze werkwijze ziet en voelt wordt het steeds makkelijker om het los te laten. Wij merken door deze zoektocht dat we steeds meer rust ervaren in het werk en meer in het moment kunnen zijn. Hierdoor kunnen we de jongeren optimaal ondersteunen en oordeel loos kijken naar het proces waar zij zich in bevinden.

Vrijwilligers algemeen

Op het gebied van het verzorgen van paarden, promotie, kluswerkzaamheden op de diverse locaties en de toekomstige workshops hebben we veel hulp van verschillende soorten vrijwilligers nodig. We hebben in 2012 vacatures voor meerdere vrijwilligers uitgezet en gaan hier in 2013 nog intensiever mee aan het werk. We kregen het hele jaar door in 2012 al regelmatig aanbod voor vrijwilligerswerk. We konden daardoor een te veel aan taken die niet makkelijk overdraagbaar zijn, en beweging in de organisatie, nog niet direct gehoor aan geven. We hebben eind 2012 besloten om dit meer op gang te brengen en kregen hiervoor ook meer ruimte omdat het programma en andere zaken inmiddels stabiel waren geworden. Dit gaf de ruimte om de focus te kunnen verleggen naar het werven en begeleiden van vrijwilligers. Net als vrijwillige trainers zijn praktische vrijwilligers ontzettend belangrijk voor de toekomst van Paardkrachtig. Alleen met de inzet en steun van veel mensen kunnen we groei van de stichting realiseren. We zijn heel dankbaar dat zoveel mensen interesse hebben en zich in willen zetten voor ons initiatief. We hopen daar in 2013 veel gebruik van te kunnen gaan maken en we denken in ruil daarvoor een leuke leer- en ervaringsplek te kunnen bieden.

Financiën

Ook in 2012 hebben we het genoeg gehad van verschillende organisaties financiële bijdragen te mogen ontvangen. Daarmee hebben we de kans gehad om niet alleen veel jongeren in 2012 een flinke boost te kunnen geven in hun zelfvertrouwen, maar hebben we ook de organisatie veel stabiel kunnen vormgeven op allerlei vlakken. In onze jaarrekening 2012 komen de cijfers terug, maar we willen in ieder geval op deze plaats de volgende organisaties bedanken voor hun prachtige bijdrage:

- Stichting Pothaar Mijnlief
- Janivo Stichting
- Hélène de Montigny Stichting
- Cornelia Stichting
- Pasman Stichting
- Stichting Weeshuis der Doopsgezinden
- Stichting Zonnige Jeugd
- Stichting Nijhof Mens en Dier
- Stichting Madurodam Steunfonds
- Stichting Mitalto
- Ars Donandi (namens het Belle10 fonds)
- Stichting Hippo Mundo Charity
- Stichtingen die anoniem wensen te blijven
- Verschillende ouders van deelnemers

Ontwikkelingen structurele financiering

Naast de subsidies die we hebben mogen ontvangen van bovenstaande organisaties, zijn we in 2012 ook druk bezig geweest met het realiseren van een structurele financieringsstroom. We hebben ons onder andere georiënteerd op de verschillende beroepsverenigingen waarbij wij ons zouden kunnen aansluiten zodat onze trainingen en individuele trajecten (deels) vergoed kunnen worden vanuit het aanvullend pakket van de zorgverzekering. Dit is in 2012 in gang gezet en zal waarschijnlijk in 2013 verder vorm krijgen. Verder zijn we bezig contacten te leggen met gemeentes. Per 1 januari 2015 gaat alle jeugdhulp over naar de gemeenten en het is belangrijk dat Paardkrachtig zich voorbereid op die veranderingen. De werkwijze van Paardkrachtig sluit naadloos aan bij het nieuwe jeugdbeleid dat vanaf 2015 van kracht wordt, met veel nadruk op preventie, vroeg signalering, zorg dichtbij de burger en eigen kracht.

Wij vinden het heel belangrijk niet afhankelijk te blijven van alleen subsidies maar ook een structurele geldstroom op gang te brengen, zodat een deel van de jongeren dat een training of individueel traject bij ons volgt dit vergoed krijgt. We willen er naartoe werken dat de gelden vanuit de subsidies dan voornamelijk bestemd zullen zijn voor jongeren die de sessies nergens vergoed kunnen krijgen en deze ook niet zelf kunnen betalen. Dit zal waarschijnlijk voorlopig nog wel voor een flink deel van de deelnemers gelden. Ons uitgangspunt blijft dat onze training voor iedereen die dit nodig heeft toegankelijk zou moeten zijn, en de kosten geen reden moeten zijn om niet mee te kunnen doen.

Vooruitblik 2013

In 2013 is het realiseren van structurele financiering één van de belangrijkste aandachtspunten. Tegelijkertijd gaan wij bezig met het aantrekken van meer vrijwilligers om ons te ondersteunen in de voorbereiding, uitvoering, promotie en het verzorgen van de paarden en pony's en locaties. Ook is het gerandomiseerde, gecontroleerde effectonderzoek een belangrijke pijler in 2013.

Verder willen we onze doelgroep qua leeftijd gaan uitbreiden. We krijgen veel vragen of we iets kunnen betekenen voor jonge kinderen en voor oudere kinderen (adolescenten). We gaan in 2013 de leeftijdsgrenzen verleggen naar 8 t/m 26 jaar, waarbij we met 3 verschillende leeftijdsgroepen gaan werken: 8 t/m 12 jaar, 13 t/m 16 jaar en 17 t/m 25 jaar. Vooral voor de leeftijdsgroep 8 t/m 12 jaar zullen we het programma flink moeten gaan aanpassen. Ook gaan we in 2013 de individuele trajecten verder ontwikkelen.

Onze promotie aanpak is toe aan een kritische blik. We willen met een vrijwilliger uit de communicatiewereld de promotie aanpak goed onder de loep nemen en een analyse maken van wat in onze aanpak wel en niet werkt. Een van de dingen die we daarbij willen gaan uitproberen is het aanbieden van korte workshops voor kinderen, ouders en verwijzers. Dit kan zowel op onze vaste locaties, maar we kunnen ook naar organisaties zoals scholen toe komen, ook met de paarden. We merken dat vooral professionals/verwijzers het soms lastig vinden om ons te plaatsen en we zien daarin heel sterk de meerwaarde van het laten ervaren van onze methodiek en het voelen van het effect van de paarden.

In de loop van 2013 willen we onze plannen om Paardkrachtig uit te breiden concreter gaan maken. In samenwerking met de enthousiaste nieuwe trainers willen we op meerdere plaatsen in Nederland locaties gaan openen. Zo zullen we in 2013 verder groeien als sterke, gezonde en onafhankelijke stichting die steeds meer jongeren blij maakt!